

F Ü Z E T E K

A Magyar—Török Baráti Társaság időszaiki lapja

MACARİSTAN'DAN AYRILIRKEN*

Kasım 1990 tarihinde göreve başladığım Budapeşte'den 4.5 yıl sonra ayrılıyorum. Bir diplomat için uzun sayılabilecek bu dönem içinde eşimle birlikte Macaristan'ı yakından tanımak fırsatını bulduk. Macar halkının kültürel değerlere bağlılığına şahit olduk, yabancılara karşı sıcak ilgisini ve misafirperverliğini hissettik. Budapeşte'nin ve Macaristan'ın her köşesindeki güzelliklere hayran kaldık. Ülkede Türkiye ile işbirliğinin geliştirilmesi için güçlü bir eğilimin varlığı, ilişkilerimizin bu alanda derinleştirilmesi için bizlere fırsat verdi. Yıllar önce düşünülmüş ve yapılan çalışmalarla olgunlaşmış bazı projeler gerçekleşme aşamasına girdi. Macaristan'dan ayrılırken bu projelerin bazılarını gözden geçirmek istiyorum.

Macaristan'da reform hareketlerinin başlamasından sonra yaşanan büyük değişim süreci Macaristan ve Türkiye arasındaki ilişkileri de haliyle etkilemiştir. Siyasi alanda iki ülke arasındaki ilişkiler hız ve derinlik kazanırken, ekonomik, kültürel ve sosyal alanlarda önemli gelişmeler yer almıştır. İki ülke devlet adamlarının karşılıklı ziyaretleri Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'in ziyareti ile en üst noktaya ulaşmıştır. İki ülke arasında bir Dostluk ve İşbirliği Anlaşması'nın imzalanması ile neticelenen bu önemli ziyaret Türk-Macar ilişkilerine yeni boyutlar kazandırmıştır. Bu dönem zarfında, Cumhurbaşkanımızın ziyaretinden önce vuku bulan ziyaretler arasında her iki ülke Parlamento Başkanlarının riyasetindeki parlamenter heyetlerinin, Dışişleri, Kültür ve Tarım Bakanlarının karşılıklı ziyaretleri zikredilebilir.

Ekonomik alanda, Çifte Vergilendirmenin önlenmesi Anlaşması ve Yatırımların Karşılıklı korunması Anlaşması'nın imzalanması gerçekleşmiş, iki ülke arasında sağlıklı ve dengeli bir ilişki için zemin hazırlanmıştır. Halen Serbest Ticaret Anlaşması hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Bu Anlaşma'nın da imzalanması ile ülkelerimiz arasındaki ekonomik ilişkilerin hız kazanıp beklenen düzeye çıkması yolları açılmış olacaktır.

Yukarıda da değindiğim üzere bu dönem içinde, önceden planlanan kültürel alandaki bazı etkinliklerin olgunlaşarak gerçekleşmesi, iki ülke arasındaki ilişkiler açısından önemli bir merhale teşkil etmiştir. 1994 yılının Kanuni Sultan Süleyman'ın 500. doğum yıldönümüne rastlaması bazı etkinliklere öncelik verilmesini zaruri kılmıştır. Şüphesiz bu etkinlikler arasında iki önemli kalıcı olayın altını çizmek gerekir. Bunlardan birincisi, 18. yüzyılda Türkiye'ye sığınmak mecburiyetinde kalan büyük Macar milliyetçisi Ferenc Rakoczi'nin son yıllarını yaşadığı ve öldüğü yer olan Tekirdağ'da bir Anıtın dikilmesi olmasıdır. Aynı derecede önemli haiz diğer olay ise, 16. yüzyılda Mimar Sinan tarafından Szigetvar'da yapılmış olan ve sonradan tahrip edilen Kanuni Sultan Süleyman Türbesi'nin yerine Hükümdarın anısına bir Anıt yapılmasıdır. Sözkonusu Anıt'ın yanına büyük Hükümdar için sembolik bir mezar yapılmıştır. Bilindiği üzere, Kanuni Sultan Süleyman'ın mezarının yeri tam olarak tesbit edilememiş olup, bu hususta çalışmalar sürmektedir.

1994 yılının diğer önemli bir olayı, Kanuni dönemini yansıtan "Kanuni Sultan Süleyman ve Çağı" Sergisinin Budapeşte'de açılmasıdır. Dört ay süren sözkonusu Sergi'nin açılışı, Türkiye Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel ve Macaristan Cumhurbaşkanı Sayın Arpad Göncz tarafından yapılmıştır. Şergi münasebetiyle Macarca, Türkçe ve İngilizce olmak üzere, Kanuni ve Çağı hakkında bilgi ve teşhir edilen eserler konusunda izahat içeren bir katalog basılmıştır.

Bu kalıcı kültürel etkinlikler meydanında, Büyükelçilik Rezidansının bitişiğindeki meydana Atatürk Büstü'nün yerleştirilmesi anlamlı bir olay olarak kaydedilmelidir. Bu arada Macar Kültür Bakanlığı'nın girişimi ile, Siklos şehrindeki 16. yüzyıldan kalma Malkoç Bey Camisi'nin ünlü Macar mimarı Mendele Ferenc tarafından özgün bir mimari tarz ile restore ettirilmesi de önemli bir kültürel etkinlik olarak zikredilebilir. Sözkonusu Cami içinde daimi bir Türk Etnografya Sergisi açılması kararlaştırılmış ve gerekli malzemenin, Türkiye'den sağlanması suretiyle Müze, 6 Eylül 1994 günü iki ülke Kültür Bakanları tarafından açılmıştır.

Aynı dönem içinde Macar-Türk Dostluk Derneği tarafından Yunus Emre yılının bir dizi toplantı ile anlamlı bir şekilde kutlanması, bazı ünlü Türk bestecilerinin eserlerinin Türk sanatçılar tarafından seslendirildiği CD'lerin Hungaroton firmasında üretimi kültürel alandaki ilişkilerimiz açısından kaydadeğer diğer önemli olaylardır.

Eşimle beraber çok bağlandığımız Macaristan'dan ayrılırken, unutulmaz anıları beraberimizde götürmek, kurduğumuz değerli dostluk ilişkilerini canlı tutabilmek bizler için bir teselli kaynağı olacaktır.

Bedrettin Tunabaş

Népzenei gyűjtés Törökországban

Hat és fél éves törökországi tartózkodásom alatt számtalan élményben volt részem, de mind közül talán a legnagyobb az a fizikai és szellemi felfedezőút volt, melyet a török népzene rejtelseinek feltárására tettem. Az MTA Zenetudományi Intézetének kiadásában „Török népzene I.” címmel megjelent és „Török népzene II.” címmel megjelenő könyveimben bőséges kottapéldákkal és tanulmánnyal szemléltetem török gyűjtéseim dallamait és azok magyar népzenei kapcsolatait, de nem volt módom a gyűjtés körülményeiről bővebben beszélnem.

Most első gyűjtőutam néhány napját elevenítem fel naplóm segítségével. Ez az út arra a tájakra vezetett, ahol Bartók Béla 1936-ban gyűjtött, és azzal a reménnyel vágtam neki, hogy az ő gyűjtéséhez értékes kiegészítő anyagot tudok majd felvenni.

Ekkor még minden formáságot teljes mértékben be akartam tartani, így kutatási engedélyért folyamodtam a Kültür Bakanlığihoz (Kulturális Minisztériumhoz). A kutatási engedély meg is érkezett, igaz jó egy évvel a beadás után, de ezzel még szerencsésnek is mondhattam magam, mert például a cambidge-i, illetve amerikai barátaink még ennél is nagyobb késéssel kapták meg azt, sőt egyesek meg sem kapták. Az engedély megérkezése után a MIFAD (Milli Folklor Araştırma Dairesi) — Országos Folklor-kutatási Hivatal — ankarai központja felvette a kapcsolatot érdekből az adanai Çukurova Egyetem Szépművészeti Karán tanító Halik Atılgan úrral, hogy segítsen a szükséges információkkal, és adjon mellém kísérőt. 1988. szeptember 26-án pedig valamelyes török tudással felszerelve az ankarai pályaudvaron felszálltam az Adanába induló vonatra.

A vonatfülkében rajtam kívül egy Osmaniyebe a rokonaihoz utazó, szívpanaszokkal bajlódó bácsi, valamint az Özdemir család két tagja utazott. Hamar összeismerkedtünk, és rövidesen kiderült, hogy egyikük, Alaattin Özdemir Ocaklıban általános iskolai tanító, és ebben a községben vannak yörükök. Címet cseréltünk, és megígértem, hogy feltétlenül meglátogatom. Az este 11-ig tartó beszélgetés közben számtalan pohár teát megittunk, majd reggel 6-ig egy jót aludtunk.

A hajnal első sugarai ébresztettek, és nagy örömmre sátrakat vettem észre a vonatablakból. Átrobogtunk az utolsó alagutakon, majd a vonat 3/4 8 körül befutott Adanába. A pályaudvarról egyenesen a Çukurova Egyetemnek a városon kívül eső, nagyon kellemes környezetben fekvő campusába mentem, ahol már várt Halil bey, valamint az a Yalçın Yüreğın, aki a Bartókkal annak idején együtt gyűjtő Ahmet Adnan Saygunnak segített a környékbeli pótlólagos gyűjtések elvégzésében. Sajnos elég hamar világossá vált, hogy a török népzene nézőiknek sincsenek igazán mély ismereteik. A népzenei oktatás náluk nem annyira az egyes stílusok megismertetését tűzi ki, hanem alapfokú zenei ismeretek és egy ösztörök repertoár el-sajátítását, valamint egy népi hangszer megtanulását.

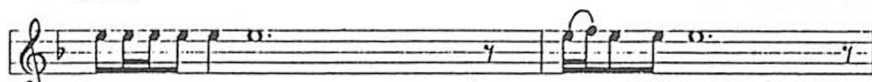
Ebéd közben összeismerkedtem Ahmet Kamacıval, aki ezen a gyűjtőutamon kísérőm lett, és akinek az egyik szomszédos faluban lakott az édesanyja. Vele visszabuszoztam a városba és elmentünk az egyetem vendégházába. Délután megvásároltam a szükséges elemeket, filmeket, valamint áthallgattam azt a néhány kazettát, mely Halil bey környékbeli — főként hiedelmekkel és táncokkal kapcsolatos — gyűjtését tartalmazta. Szeptemberben itt meglehető-

sen nagy a meleg — valamivel 30° C felett — körülbelül mint Magyarországon nyáron, de az este nagyon kellemes. 8 óra után Ahmettel és barátaival körbesétáltuk Adanát. Megláttam az eddig csak Bartók könyvéből ismert Seyhan folyót is, ami nem volt túlzottan felemelő élmény, mert ebbe ömlik bele a környék összes szennyvízcsatornája. A kisebb társaságban képviselve volt mindenfajta vélemény Magyarországról. Volt, aki semmit nem tudott rólunk, volt aki félig titokban kommunista rokon-szenvéről biztosított, volt olyan, aki le-sajnálta a „komünist blok”-ból érkező tudatlan idegent, és olyan is, aki a magyarokat kissé távolabbra szakadt törököknek vélte. Este 10-kor váltunk el azzal, hogy másnap utazunk gyűjteni Düziçibe, Ahmet szülőfalujába.

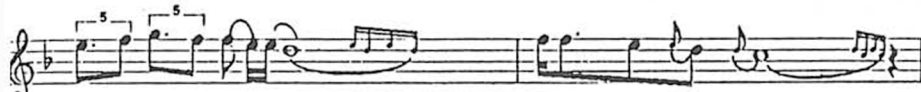
Szeptember 28-án reggel el is autóbuzoztunk Düziçibe, ahol a kaymakam helyettese — maga a kaymakam Angliában volt továbbképzésen — közölte, hogy ha van érvényes engedély, akkor mindenben segít, különben nem szabad gyűjteni. Kiderült ugyanis, hogy az Ankarában a Kültür Bakanlıđıtól nagysokára megkapott engedély önmagában nem elég, ezt még a helyi válival alá kell iratni, majd jelentkezni kell az Emniyet Müdürlüğüne (rendörkapitányságon), ahol az igazándiból érvényes kutatási engedélyt kiadják. Így azután nem volt mit tenni, irány Adana, ahol ez alkalommal a Çukurova Egyetem Öğretmeneviben éjszakáztam. Ide farmerben belépni, illetve itt alkoholt fogyasztani tilos. A földszinten van egy hall, ahol — kizárólag férfiak — fehér ingben ülnek és tavlát játszanak, valamint teát fogyasztanak. Egyre jobban belejöttem a török beszédbe, most már a török népzene jövőjéről is képes voltam törökül beszélgetni. Újdonsült barátom, a Gazi Egyetemen végzett zongorista, Oğuz fejtegette a nagy problémát: a török zene a többszólamúság (çok seslilik) felé haladjon-e, vagy őrizze meg sajátos félhangjait (komali sesler). Engem viszont egyre inkább foglalkoztatott a gondolat: lesz-e valami a gyűjtésből.

Másnap, szeptember 29-én reggeli után Ahmettel elmentem a válihoz, aki a kérvényemet rögtön aláírta. Innen irány az Emniyet Müdürlüğü, ahol 4 fénykép és a váli által aláírt kérvény (di-

$\text{♩} = 108$

1 Git-ti m'o-la Şam-ı - nin hur-ma-sı,

3 Get-ti m'o-la hâ-lâ gözü sür-me-si,

5 Bağ-la - dım Bas - ra - nım tel-li dur-na-sı,

7 Turna ner-den ha-ber a ha-ber, gel-dineğ - len-me-ye.

lekçe) elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy végre kezembem legyen az érvényes kutatási engedély. Irány Düziçi, végre kezdődhet a gyűjtés — gondoltam telve reménnyel és várakozással. A kaymakam helyettese ezúttal rendkívül készségesen aláírta az engedélyt, és autóval elszállíttatott a helybeli ozanhoz (dalnok), Mehmet Demircihez, akinek a falusiak a Köroğlu „művésznevet” adták.

Mehmet bey elsősorban paraszt, akinek hatalmas süge-kertje van, de lakodalmakon is gyakran zenél, elsősorban a népi költők alkotásait dalolja el. Minket kedvesen fogadott, megvacsoráztattott, majd akkurátusan megnézte a TV-híradót, és csak ezután kezdte hangolni cura nevű hangszerét. Este 9-től éjfél után 2-ig gyűjtöttem tőle, összesen valamivel több, mint kétórányi anyagot. Hangszerét lazán tartva újjáival pengette, közben valóságosan elrészülve énekelt. Már a helyszínen is, de különösen az utólagos zenei elemzés során kiderült, az általa előadott anyag zeneileg igen egyhangú, és tulajdonképpen két dalmformára vezethető vissza. Ezzel szemben láthatólag tobzódott a szövegekben, saját bevallása szerint főleg Karacaoğlu, Elbeyoğlu, Asık Halil, Deli

Boran, illetve Dadaloğlu költeményeit énekli. Nagyon érdekes volt, hogy e költeményeket hasonló modorban, de jóval egyszerűbb zenei formákban adta elő, mint példaképe, Kir İsmail, aki szintén ebben a faluban született, és akitől Bartók is gyűjtött 1936-ban. Ízelítőnek lássunk két strófát a dalokból (zárójelben írom a mai irodalmi formát):

*Geşke [keşke] seni gömseydim düğünde
Ben güzel gömmedim senin tayında
:Yaylıya [yaylaya] tasılır bahar ayında
Ey çalip oynatmalı sazınan [sazla] seni.:*

*Aşıklar söylerler güzelin hakkını
Ne olur sen seni engelden sakın
:Sağına soluna hamalı [hamail] dakın [takın]
Hey bu millet çürütür [çürütür] gözünün
[gözü ile] seni, oy.:*

*Bár ne láttalak volna meg a lagziban
Olyan szépet mint te, nem láttam még másikat
Tavaszi havában a nyári legelőre kell költözni
Szóljon a szaz, meg kell téged táncoltatni.*

*Dalnokok éneklik meg a szépeket
Könyörgöm, védj meg magad a bajoktól
Jobbról-balról hamail-i kössetek rá
Hej, megront téged ez a nép, ha sokat néz téged.*

Másnap reggel Mehmet bey hegyi házából lesétáltunk Düziçibe, hogy a további gyűjtéseket előkészítsük. Mehmet

bey zurnás barátja csak nagyobb összegért lett volna hajlandó zenélni, úgy-hogy ettől eltekintettünk. A délelőt tájékozódással telt el, mígnem Ahmet szerzett egy motorost, aki kiszállított minket a zenész-negyedbe, ahol megtudtuk, hogy a zenészek többsége — akik egyébiránt mindenestül cigánynak tűnnek — lakodalomban játszik. Akkor hát irány valamelyik lagzil Minibüs-szel átmentünk a szomszédos Karacaoğrenbe, ahol még az adanai Öğretmenevi-ben szerzett egyik ismerősöm lakott, aki annak idején meg is hívott magához.

Már távolról hallatszott a dob puffogása, ahogy a magyar falusi lakodalmak felé közeledve is a bőgő dörmögése üti meg először az ember fülét. Belépve a ház udvarára, rendkívül kedvesen fogadtak, főhelyre ültettek, és rögtön szólaltak a zenészeknek, hogy játszanak nekünk. A három dobos és két zurnás mind a Kapçak család tagja volt — apa négy gyermekével — bemondásuk alapján a kapçak törzs (aşiret) tagjai. A rendkívül jól zenélő első zurnást pedig İlhan Kaçmaznak hívták. Egyszerre rendszerint két zurnás és két dobos játszott, az egyik zurnás a dallamot, a másik pedig a kitarított alaphangot, a bourdönt fújta. Huzamos felvételeket készítettem a tánc alá való zenéből is, majd a tánc elültével a férfiak felmentek a ház tetejére iszogatni és mulatni. Tánc is volt, és a táncok szünetében a zurnással egy-egy uzun hava (keserves) dallamot elfújattak, majd maguk is elénekeltek.

Eleddig közönséges, énekelt török népdalt még nem gyűjtöttem, hiszen Mehmet Demirci egyedi recitálással adta elő szövegeit, és őt amúgy sem lehetett állagos adatközlőnek tekinteni; a lakodalombeli dalok pedig — noha közülük nyilvánvalóan nem egynek szövege is volt — zurna és dob előadásában hangzottak el. Jellemző és érdekes, hogy itt a lakodalomban az első felvett énekes dallam egy magyar népdallam mása volt, és éppen ez fordult elő Bartók Béla gyűjtésekor is. Mehmet bey a következő dalt énekelt (a dallam kottáját lásd fent, hasonló dalokat a „Török népzene I.” című kötetem bőségesen tartalmaz):

(Folytatás a 10. oldalon!)

A dal szövege és magyar fordítása a következő:

Gitti m'ola [mi acaba] Şamli'nin hurması?
Getti [gitti] m'ola hâlâ gözü sümesi
Bağladım Basra'nin telli dumasi
Turna nerden haber a haber geldin eğlenmeye?

Vajon elkelt-e a damaszkuszi datolyája?
Vége-e már a szemfestésnek?
Egy baszrai daru madarat megkötöttem
Honnét hoztál hírt danu?

Persze nemcsak ilyen archaikus dallamok kerültek elő az este során, az idő előrehaladtával egyre gyakoribbak voltak a műdalok. Este Karacaöğrenben aludtam, majd másnap reggel traktorháton elindultunk Küçük-Akarca falu felé, ahol a hírek szerint letelepült yörükök laktak. A traktor szükséges is volt, mert az utak helyenként egyéb járművel járhatatlannak tünnek. A kömvényen épp földmogyoró-szüret folyt, megkínáltak minket is egy zacskó mogyoróval. Az út és vele a traktor jobbra-balra kanyargott, időnként kis patakokat szelve át, míg végül egy domb mögül előbukkant néhány ház. Az egyik ház gazdája Musa Koca szöke, kékszemű letelepült yörük, kisebb noszogató után elővette a furulyáját (düdük) és egy órán keresztül játszott, nagyon értékes felvételt tudtam vele készíteni. Estefelé a traktorral továbbmentünk Biçakçı faluba, ahol — a szokásos hosszadalmas bemutatkozás és meggyőzés eredményeképpen a szintén nemrég letelepedett Süleyman Halil bey kavalon játszott nekünk. A traktorost kifizettük, majd itt aludtunk.

Másnap reggel a földekre induló asszonyokkal és férfiakkal együtt Toprakkale felé fordultunk, amikor három sátrat pillantottunk meg. Ahmettel odabátorkodtunk, és nagy szerencsénkre Ayşe, az egyik nő hajlandó volt néhány boğaz havasi-t elénekelni. Ez volt az általam látott első olyan török társaság, amely tavasztól őszig állataival nomadizál, és csak ősszel tér vissza az enyhébb klímájú tengerpartra telelni.

Így kezdődött az első törökországi gyűjtésem. Noha később megtanultam, hogy nem kell mindenáron a kutatási engedélyt beszerezni, jobban küsmertem a török mentalitást, elsajátítottam a célravezető gyűjtési technikákat stb., de az első út és az első gyűjtött dallamok mindig emlékeztetések maradnak.

♣ Sipos János

Sipos János: Török népzene I.

A török népzene és a török magyar zenei rokonság kérdése iránt érdeklődők számára örömhírt jelent, hogy 1994 decemberében az MTA Zenetudományi Intézete a „Műhelytanulmányok a magyar zenetörténethez” című sorozatán belül megjelentette Sipos János Török népzene I. című munkáját. A szerző hat évig tanított magyar nyelvet az Ankarai Egyetemen, és ez idő alatt — Bartók úttörő munkásságát folytatva — egy nagyszabású török népzenei gyűjtést végzett el.

Vikár László, a magyarság finnugor és török kapcsolatainak nagy kutatója így ajánlja a kötetet: „Sipos János hatéves törökországi tartózkodása során (1988-1993) mintegy másfél ezer török népdalt gyűjtött, és azok egy részét le is írta. Tekintve, hogy a magyar összehasonlító népzene-kutatás még napjainkban is sajnálatosan nélkülözi a hiteles török anyagot, ennek a gyűjtésnek nagy jelentősége van. Bartók Béla 1936-os dél-török kutatóútja során felvett alig száz dallam egy része már meglepő hasonlóságokat mutat magyar dallamokkal. A Bartók nyomán végzett újabb gyűjtés tovább növeli a magyar-török népzenei összehasonlítás területét, amely végső soron a magyar zenei múlt jobb megismerését is szolgálhatja.”

Idézet a Zenetudományi Intézet munkatársának, Olsvai Imrének lektori véleményéből: „Sipos János munkája túlzás nélkül állítható korszakalkotónak, hézagpótlónak és példamutatónak mind tárgyában, mind kidolgozottságának szemléletében és színvonalában.

A tárgy: minél szélesebb körű, minél nagyobb anyagra alapozott török-magyar összehasonlítás — és ennek előfeltételül a szakszerű török gyűjtések és lejegyzések elvégzése — már az 1936-os Bartók-gyűjtés óta égetően szükséges. Ebbe sem született török, sem más anyanyelvű kutatók nem vágtak bele kellőképpen. És vagy szemléletük ragadt bele az arab-török ... zeneelmélet korlátaiba, vagy elemző-rendszerező színvonaluk kullogott messze Bartók és Sipos mögött. Sipos Jánosban ugyanis egyesül a korábbi zenei képzettség, a magyar gyűjtőtapasztalat, a magyar és a külföldi népzene-tudományi irodalom ismerete, az egyetemi matematikai képzettség és a felsőfokú török nyelvtudás.

Nem csoda hát, hogy Sipos hat év alatt, nyolc gyűjtőútja alkalmával, a több mint százharminc meglátogatott település mintegy háromszáz adatközlőjétől gyűjtött 1400 dallam, valamint az általa áttanulmányozott 3000 egyéb török dallam ismeretében jó emeleteket épít Bartók török népzeneismereti alapjaira, és újabb stílusjellemzésekkel öregbíti a török népzene képét. Nem túlzás Sipos munkáját Bartók 1924-ben megjelent „A Magyar Népdal”-ához hasonlítani; annak sokoldalú és vaskövetkezetességű szelleme érvényesül a nagymennyiségű anyagon végzett (és kifogástalanul lejegyzett) vizsgálatokban.

Sipos éppoly gondosan elemzi a hangrendszert, ambitust, ritmikát, szerkezetet, az esetleges szekvenciákat s a refrének szerepét, mint Bartók, s mint később Kodály, Vargyas, Járdányi. Mint a török nyelv ismerője, megállapítja a szótagszámszerkezetre nem ható toldalékszóttagokat és egyéb, a szövegre ható zenei jelenségeket. Rendszerezése egyszerre háromszintű: összehozza az egy típusba tartozó variánsokat, majd melodikus, ritmikus és strukturális tényezők rugalmas szintézisével dallamosztályokat állít fel, végül ezekből stílusokat alkot; s minden szinten összehasonlítja ezeket a megfelelő magyar (és olykor egyéb finnugor) dallamtípusokkal. Munkája tehát egyszerre hiteles anyagközlés, izgalmas rendszertan és még izgalmasabb „rokonnépi” összehasonlító vizsgálat. Úgyszólván három önállóan is megálló munka szerves szintézise.”

Az érdeklődők az MTA Zenetudományi Intézetében (1014 Budapest I., Táncsics Mihály u. 7.; tel.: 175-9011), illetve a Rózsavölgyi Zeneműboltban (1052 Budapest, Szervita tér 5.) vásárolhatják meg a kötetet, amely a tanulmányrészen kívül 200 török dallamot, a dallamok szövegét és magyar fordításukat, valamint török-magyar dallampárhuzamokat is tartalmaz.